

Karta przedmiotu

Cz. 1

Informacje ogólne o przedmiocie		
1. Kierunek studiów: Lekarski Filia SUM w Bielsku-Białej	2. Poziom kształcenia: jednolite studia magisterskie	
4. Rok: II	3. Forma studiów: stacjonarne/niestacjonarne	
5. Semestr: III		
6. Nazwa przedmiotu: HIGIENA I EPIDEMIOLOGIA		
7. Status przedmiotu: obowiązkowy		
<p>8. Treści programowe przedmiotu i przypisane do nich efekty uczenia się</p> <p>Opanowanie podstawowej wiedzy z zakresu higieny i epidemiologii. Poznanie zagadnień higieny środowiskowej z rozgraniczeniem na środowisko naturalne i antropogeniczne. Analiza skutków antropopresji w obszarach: atmosfery, litosfery i hydrosfery. Wpływ czynników środowiskowych na stan zdrowia populacji; popularyzacja zachowań prozdrowotnych i proekologicznych.</p> <p>Zagadnienia dotyczące oceny stanu zdrowia populacji, epidemiologia wybranych jednostek chorobowych. Epidemiologia opisowa, analityczna, środowiskowe, kliniczna. Analiza dowodów naukowych. Umiejętność stosowania metod epidemiologicznych w rozwiązywaniu wieloczynnikowej etiologii zjawisk zdrowotnych, problemów prawdopodobieństwa i zmienności mierzonych cech zdrowotnych. Uwarunkowania społeczne, środowiskowe i kulturowe w odniesieniu do stanu zdrowia populacji. Wybrane zagadnienia z obszarów: epidemiologii chorób cywilizacyjnych, higieny i medycyny pracy, higieny żywności i żywienia, identyfikacji czynników ryzyka chorób.</p> <p>Analiza piśmiennictwa, praca samodzielna i współpraca w zespole.</p> <p>Efekty uczenia się/odniesienie do efektów uczenia się zawartych w standardach</p> <p>w zakresie wiedzy student zna i rozumie: B.W5.; C.W13.; C.W40.; C.W39.; C.W11.; C.W12.; D.W2.; D.W4.; E.W3.; E.W7.; E.W24.; G.W1.; G.W2.; G.W3.; D.W19.; D.W20.</p> <p>w zakresie umiejętności student potrafi: B.U8.; B.U10.; B.U11.; G.U1.; G.U2.; G.U3.; G.U4.; D.U5.</p> <p>w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do: D.U7.; D.U4.</p> <p>Forma zakończenia przedmiotu EGZAMIN</p>		
9. liczba godzin z przedmiotu		45
10. liczba punktów ECTS dla przedmiotu		3
11. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się		
Efekty uczenia się	Sposoby weryfikacji	Sposoby oceny*
W zakresie wiedzy	Zaliczenie ustne/pisemne/pytania otwarte i zamknięte Egzamin /pytania otwarte i zamknięte	*
W zakresie umiejętności	Sprawozdanie i dyskusja tematyczna Obserwacja i ocena aktywności na zajęciach. Egzamin /pytania otwarte i zamknięte	*
W zakresie kompetencji	Dyskusja tematyczna Obserwacja i ocena aktywności na zajęciach.	*

* zakłada się, że ocena oznacza na poziomie:

Bardzo dobry (5,0) - zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i znacznym stopniu przekraczają wymagany poziom

Ponad dobry (4,5) - zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w niewielkim stopniu przekraczają wymagany poziom

Dobry (4,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na wymaganym poziomie

Dość dobry (3,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na średnim wymaganym poziomie

Dostateczny (3,0) - zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na minimalnym wymaganym poziomie

Niedostateczny (2,0) – zakładane efekty uczenia się nie zostały uzyskane.

Karta przedmiotu

Cz. 2

Inne przydatne informacje o przedmiocie		
12. Jednostka realizująca przedmiot, adres, e-mail: Katedra i Zakład Toksykologii, Analizy Toksykologicznej i Bioanalizy, WNF SUM, 41-200 Sosnowiec, ul. Ostrogórska 30, Tel./fax: +48 32 364 13 47, bioanaliza@sum.edu.pl www.biotoks.sum.edu.pl		
13. Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu: Dr n. biol. Aleksandra Moździerz amozdzierz@sum.edu.pl		
14. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji: podstawy wiedzy z biologii, ochrony środowiska i anatomii i fizjologii człowieka		
15. Liczebność grup	Zgodna z uchwałą Senatu SUM	
16. Materiały do zajęć	Prezentacje tematyczne, pogładowe (wykłady i seminaria), materiały do analizy epidemiologicznej, karty ćwiczeń	
17. Miejsce odbywania się zajęć	Sale seminaryjne/ćwiczeniowe Filii SUM w Bielsku-Białej	
18. Miejsce i godzina konsultacji	Filia SUM w Bielsku-Białej	
19. Efekty uczenia się		
Numer przedmiotowego efektu uczenia się	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się zawartych w standardach
WIEDZA		
P_W01	zna i rozumie konsekwencje narażenia organizmu człowieka na czynniki fizyczne, chemiczne i promieniowanie jonizujące oraz zna zasady profilaktyki;	B.W5. C.W13.
P_W02	zna i rozumie przyczyny i konsekwencje niewłaściwego odżywiania, w tym długotrwałego niedostatecznego i nadmiernego spożywania pokarmów i stosowania niezbilansowanej diety oraz zaburzenia trawienia i wchłaniania;	C.W40.
P_W03	zna i rozumie konsekwencje niedoboru i nadmiaru witamin i składników mineralnych;	C.W39.
P_W04	zna i rozumie zagadnienia związane z epidemiologią zakażeń wywołanych przez wirusy, bakterie, grzyby oraz pasożyty, z uwzględnieniem geograficznego zasięgu ich występowania;	C.W11.
P_W05	zna i rozumie wpływ czynników abiotycznych i biotycznych środowiska na organizm człowieka i populację, w tym sposoby ich oddziaływania, konsekwencje narażenia na nie oraz zasady profilaktyki;	C.W12.
P_W06	zna i rozumie pojęcie zdrowia i choroby, rozumie zależności występujące pomiędzy stylem życia, uwarunkowaniami środowiskowymi i społeczno-kulturowymi a zdrowiem i chorobą oraz rozumie społeczne uwarunkowania i ograniczenia wynikające	D.W2.

	z choroby;	
P_W07	zna i rozumie pojęcie stresu (eustres i dystres), oraz wpływ stresu na etiopatogenezę i przebieg chorób somatycznych i zaburzeń psychicznych oraz mechanizmy radzenia sobie ze stresem;	D.W4.
P_W08	zna i rozumie uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne, w przypadku najczęstszych chorób występujących w populacji dzieci i dorosłych;	E.W3. E.W7.
P_W09	zna i rozumie uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne, w przypadku najczęstszych chorób nowotworowych występujących w populacji dorosłych;	E.W24.
P_W10	zna i rozumie metody oceny stanu zdrowia jednostki i populacji, mierniki i zasady monitorowania stanu zdrowia populacji, systemy klasyfikacji chorób i podstawowych procedur medycznych;	G.W1.
P_W11	zna i rozumie uwarunkowania chorób, sposoby identyfikacji i badania czynników ryzyka chorób, wady i zalety badań epidemiologicznych oraz zasady wnioskowania przyczynowo-skutkowego w medycynie;	G.W2.
P_W12	zna i rozumie epidemiologię chorób zakaźnych i niezakaźnych, rodzaje i sposoby profilaktyki na różnych etapach naturalnej historii choroby oraz rolę i zasady nadzoru epidemiologicznego;	G.W3.
P_W13	zna i rozumie podstawy medycyny opartej na dowodach;	D.W19.
P_W14	zna i rozumie pojęcie bezpieczeństwa pacjenta i jego główne uwarunkowania;	D.W20.
UMIEJĘTNOŚCI		
P_U01	korzystać z medycznych baz danych oraz właściwie interpretować zawarte w nich informacje potrzebne do rozwiązywania problemów z zakresu nauk podstawowych i klinicznych;	B.U8.
P_U02	potrafi klasyfikować metodologię badań naukowych, w tym rozróżniać badania eksperymentalne i obserwacyjne wraz z ich podtypami, szeregować je według stopnia wiarygodności dostarczanych wyników oraz prawidłowo oceniać siłę dowodów naukowych;	B.U10.
P_U03	potrafi planować i wykonywać badania naukowe oraz interpretować ich wyniki i formułować wnioski;	B.U11.
P_U04	potrafi opisywać strukturę demograficzną ludności i na tej podstawie oceniać i przewidywać problemy zdrowotne populacji;	G.U1.
P_U05	potrafi zbierać informacje na temat uwarunkowań i obecności czynników ryzyka chorób zakaźnych i niezakaźnych oraz planować działania profilaktyczne na różnym poziomie zapobiegania;	G.U2.
P_U06	potrafi interpretować pozytywne i negatywne mierniki zdrowia;	G.U3.
P_U07	potrafi oceniać sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych i niezakaźnych w Polsce i na świecie;	G.U4.
P_U08	Potrafi analizować piśmiennictwo medyczne, w tym w języku angielskim, i wyciągać wnioski;	D.U5.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
P_K01	potrafi rozwijać i udoskonalać samoświadomość, zdolność do samorefleksji i dbałość o siebie oraz zastanawiać się z innymi osobami nad własnym sposobem komunikowania się i zachowywania;	D.U7.

P_K02	wykazuje odpowiedzialność za podnoszenie swoich kwalifikacji i przekazywanie wiedzy innym;	D.U4.
20. Formy i tematy zajęć		Liczba godzin
21.1. Wykłady		10 h (e-learning)
Rys historyczny i definicja epidemiologii. Pojęcie higieny i epidemiologii, zadania i działy. Determinanty zdrowia. Cele i zadania współczesnej epidemiologii w ochronie zdrowia ludności. Klasyczne metody pomiaru stanu zdrowia populacji, główne źródła danych o stanie zdrowia populacji.		3 h
Zaburzenia stanu zdrowia związane ze stylem życia i czynnikami społecznoekonomicznymi. Podstawy promocji zdrowia.		2 h
Poznanie zagadnień higieny środowiskowej z rozgraniczeniem na środowisko naturalne i antropogeniczne. Wprowadzenie w tematykę dotyczącą skutków antropopresji w obszarach: atmosfery, litosfery i hydrosfery. Zanieczyszczenie hałasem.		3 h
Pozytywne i negatywne czynniki środowiskowe mające wpływ na zdrowie populacji ludzkiej.		2 h
22.2. Seminaria		10 h
Epidemiologia opisowa, analityczna i doświadczalna. Pozyskiwanie danych do badań, opis zjawiska epidemiologicznego.		2 h
Strategia badań epidemiologicznych. Zasady przeprowadzania i organizacji badań opisowych i eksperymentalnych z udziałem ludzi.		2 h
Promocja zdrowia i działania profilaktyczne dla ochrony zdrowia populacji ze szczególnym uwzględnieniem badań przesiewowych.		2 h
Analiza skutków antropopresji. Źródła i rodzaje zanieczyszczeń środowiskowych: aerosfera, litosfera i hydrosfera.		2 h
Normy higieniczne w narażeniu środowiskowym i zawodowym. Schemat opracowania normatywów.		2 h
23.3. Ćwiczenia		25 h
Mierniki stanu zdrowia populacji – negatywne, pozytywne, ryzyka choroby. Rola epidemiologii w poszukiwaniu czynników ryzyka i czynników protekcyjnych – ocena dowodów naukowych. Czynniki ryzyka chorobowego.		3 h
Badania przesiewowe, ich rola w profilaktyce zdrowotnej. Planowanie badania epidemiologicznego. Rola epidemiologii w zapobieganiu chorobom przewlekłym i kształtowaniu polityki zdrowotnej oraz promocji zdrowia. Choroby cywilizacyjne.		3 h
Epidemiologia chorób zakaźnych w Polsce. Analiza sytuacji epidemiologicznej wybranych chorób zakaźnych (np. zakażenia: wzw B, wzw C, HIV/AIDS; grypa ; gruźlica). Zakażenia szpitalne. Epidemiologia chorób zakaźnych. Nadzór epidemiologiczny.		3 h
Zasady higieny żywienia. Zapotrzebowanie energetyczne, podstawowa i ponadpodstawowa przemiana materii. Ocena stanu odżywienia organizmu człowieka. Błędy dietetyczne jako czynniki ryzyka chorób.		3 h
Środowiskowe czynniki ryzyka zdrowotnego – rezerwuary czynników chorobotwórczych w aerosferze, hydrosferze i litosferze.		3 h
Źródła i rodzaje zanieczyszczeń hydrosfery i litosfery. Biotechnologie ekosystemowe w ochronie środowiska		3 h
Źródła i rodzaje zanieczyszczeń atmosfery. Smog atmosferyczny. Sanitarно-higieniczna klasyfikacja pyłów przemysłowych		3 h
Zaburzenia socjofery – alkoholizm, narkomania, nikotynizm.		3 h
Kolokwium		1 h

24. Literatura

- W. Jędrychowski - Epidemiologia w medycynie klinicznej i w zdrowiu publicznym. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010
- J. Joško-Ochojska: Higiena, epidemiologia i zdrowie publiczne. Podręcznik dla studentów Wydanie I; e-skrypt: (3,18 MB); SUM
- Podstawy epidemiologii. Tłumaczenie pod redakcją prof. dr hab. med. N. Szeszeni-Dąbrowskiej [http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/36838/6/8388261134_pol.pdf]
- PZH Przegląd Epidemiologiczny – słownik [<http://www.przeglepidemiol.pzh.gov.pl/slowniczek-terminow-epidemiologicznych>]
- A. Kurnatowska: Ekologia. Jej związki z różnymi dziedzinami wiedzy medycznej. Seria: Środowisko Wydawnictwo Naukowe PWN 2001
- Raport pt. "Sytuacja zdrowotna ludności Polski i jej uwarunkowania" - Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny, styczeń 2019 [http://bazawiedzy.pzh.gov.pl/wp-content/uploads/2019/01/sytuacja_zdrowotna_2018.zip]
- Raport dotyczący zanieczyszczeń powietrza, wód i gleby w Polsce i w województwie śląskim. Prace CIOP-PIB [<http://www.ciop.pl>]

25. Kryteria oceny – szczegóły

- Zgodnie z zaleceniami organów kontrolujących.
- Zaliczenie przedmiotu - student osiągnął zakładane efekty uczenia się.
- Szczegółowe kryteria zaliczenia i oceny z przedmiotu są zamieszczone w regulaminie przedmiotu.